

Veilig met de schoolstraat

4

Wandelen in het broedseizoen

6

Veilig wonen als u ouder wordt

8

Sinti en Roma in Den Haag

13

Ombudsman	3
NAVO-top	7
Schone energie	10
Gemeenteraad	14
Jonge Stadsdichters	15
Agenda	16

Twee keer per jaar naar de tandarts is tot achttien jaar gratis.

CANVA

Veel kinderen niet naar tandarts

Bijna de helft van de Haagse kinderen tot vier jaar gaat niet naar de tandarts. En dat terwijl de tandarts voor kinderen helemaal gratis is.

■ ■ Bovendien kan een slechte mondgezondheid ernstige gevolgen hebben – zowel op korte als lange termijn. Sommige kinderen

hebben al kroontjes voordat ze hun melkgebit wisselen. Op latere leeftijd kan slechte mondgezondheid zelfs bijdragen aan gezondheidsproblemen als hart- en vaatziekten en dementie.

De tandarts is in Nederland tot achttien jaar gratis. Toch maken veel jonge kinderen geen gebruik van de tandarts. 'Veel ouders

beseffen niet dat het melkgebit heel vatbaar is voor tandbederf en bepalend is voor een gezond blijvend gebit,' zegt Anita Kootwijk Jonker van GGD Haaglanden. 'Als gebitsproblemen niet op tijd worden opgemerkt, kunnen kinderen onnodig veel last en pijn ervaren.'

Om ouders én kinderen meer bewust te maken hoe belangrijk de

tandarts is, voert de GGD regelmatig campagne. Zo is er nu de speciale superheld Dentara, die kinderen op een leuke manier leert goed tanden te poetsen en twee keer per jaar naar de tandarts te gaan.

 Meer informatie?
ggdhaaglanden.nl

Openingstijden met de feestdagen

■ De meeste diensten van de gemeente zijn gesloten op maandag 21 april (tweede paasdag), maandag 5 mei (Bevrijdingsdag), donderdag 29 mei (Hemelvaart) en maandag 9 juni (tweede pinksterdag). Op denhaag.nl/actueel staat een overzicht van alle openingstijden rond de feestdagen.

 Meer informatie?
denhaag.nl/feestdagen

Nieuwe hardlooproutes door groene gebieden van de stad

■ ■ In Den Haag zijn zes nieuwe hardlooproutes geopend. Ze zijn ideaal voor iedereen die wil bewegen in de buitenlucht. De meeste routes lopen door rustige, groene gebieden. Denk aan het Westduinpark, het Haagse Bos, de Westvlietzone, het Westbroekpark en recreatiegebied Madestein. Liever rennen door de stad? Dan is de route door de wijk Archipel een aanrader. De routes zijn duidelijk aangegeven en hebben vaste start- en eindpunten. Ze zijn zo

aangelegd dat je niet hoeft te stoppen voor een stoplicht of kruispunt. Veel van de routes zijn ook geschikt om te wandelen of te skeeleren. De eerste nieuwe route, in het Haagse Bos, werd al eerder dit jaar feestelijk geopend. En aangezien er daarvoor al twee routes waren in Laak en Zuiderpark zijn er nu hardlooproutes door de hele stad.

 Kijk voor alle routes op
denhaag.nl/hardlooproutes

DenHaag.nl uitgelicht

 Vaker nieuws lezen over Den Haag?

Abonneer u op de nieuwsbrief van de gemeente. Kijk op denhaag.nl/nieuwsbrief of scan de QR-code.

Duurzaam Speeltuin Clingendael kan weer jaren mee

Dubbel zo lang speelplezier

Het speekasteel in Park Clingendael begint slijtage te vertonen. Al bijna twintig jaar kunnen kinderen zich erop uitleven. Dat vele klauteren en klimmen laat sporen na, net als regen, vorst en optrekkend vocht. Houten onderdelen raken uitgesleten en plateaus buigen door. Ook speeltoestellen hebben niet het eeuwige leven.

'Nou, daar denken we in Haagse Hout iets anders over,' zegt speelbeheerder Esther van Lammeren. 'Het was bij de gemeente gebruik om speeltuinen na verloop van tijd compleet af te schrijven en te vernieuwen. Hout slijt, maar een glijbaan van roestvrijstaal gaat in principe wél eeuwig mee. Het is zonde om gave onderdelen naar de schroot te brengen. In Haagse Hout hebben we het beleid omgegooid. Waar dat kan, laten we speeltoestellen langer staan. Niet afdanken, maar refurbishen. Net zoals je gerefabrishte smartphones hebt: oude toestellen die worden nagekeken en weer up-to-date gemaakt.'

Budget over

Speeltuin Clingendael krijgt binnenkort een grote opknapbeurt. De meeste houten onderdelen van het speekasteel worden vervangen, net als de houten balken van de picknicktafels. De metalen frames blijven staan, maar worden wel schoongemaakt en opgepoetst. Sleetse verflagen worden overgeschilderd. Na de operatie kan de speeltuin weer zeker vijftien jaar mee. 'Deze aanpak is veel goedkoper. We houden budget over om nog een extra apparaat te bestellen voor een andere doelgroep.'

Refurbishen past bij het nieuwe motto

Esther en June in de opgeknapte speeltuin.

PHIL NIJHUIS

Circulair Den Haag

Speeltuinen refurbishen sluit aan bij het Haags Klimaatakkoord (2024). De gemeente heeft met maatschappelijke organisaties, ondernemers en bewoners een hele reeks afspraken (38) gemaakt om te werken aan een duurzaam Den Haag. In 2030 moet de lokale economie voor minstens de helft circulair zijn. Dat is te bereiken door meer spullen te delen, opnieuw te gebruiken, te repareren en waar mogelijk op te waarderen. Lokaal hergebruik van grondstoffen zorgt voor minder kilometers transport. Ook dat scheelt CO₂-uitstoot. Alleen als Hagenaars zich samen hiervoor inzetten, zijn de duurzame doelen te halen.

'Duurzaam, tenzij' van de gemeente, vertelt June Kromjongh, adviseur Duurzaamheid en Participatie in Haagse Hout. 'Bij alle uitgaven kiezen we voortaan voor circulaire oplossingen, behalve als het echt niet anders kan. Spullen langer gebruiken en grondstoffen hergebruiken voorkomt afval en CO₂-uitstoot voor het maken van nieuwe producten. Wat je functie binnen de gemeente ook is, iedereen kan "duurzaam, tenzij" in praktijk brengen. Esther is daar een mooi voorbeeld van.'

Catharinaland

Hoe is zij op het idee gekomen? 'Zes jaar geleden was speeltuin Catharinaland aan de beurt om vervangen te worden. Ik liet een offerte maken voor een nieuwe inrichting. Wat bleek? Het beschikbare budget was lang niet genoeg om alles te

vervangen. We kregen een veel kleinere speeltuin terug. Daar zouden de bewoners en zeker de kinderen niet blij mee zijn. Daarom is toen voor het eerst besloten bestaande toestellen op te knappen en alleen versleten onderdelen te vervangen.'

'Sindsdien proberen we speeltuinen in Haagse Hout zoveel mogelijk te refurbishen en ook in andere stadsdelen gaat het die kant op. Je kunt met hetzelfde budget meer doen. Bij compleet houten toestellen heeft opknappen weinig zin. Dan is vervanging vaak goedkoper.' Binnenkort staat het speekasteel in Clingendael "in de steigers" voor renovatie. Nadeel van deze aanpak is misschien wel dat er weinig ruimte overblijft voor verandering. Alles blijft bij het oude. Maar voor kleuters die het kasteel voor het eerst beklimmen, maakt dat niets uit. Voor hen is alles sowieso nieuw.'

Contact met de gemeente

E-mail: denhaag.nl/contact

Telefoon: 14070 (maandag t/m vrijdag 8.30 tot 17.00 uur)

Chatten: denhaag.nl/contact
(zelfde tijden als telefoon)

Balie: Den Haag Informatie @entrum in Atrium stadhuis
(maandag t/m vrijdag 8.30 tot 16.30 uur)

Post: Postbus 12600, 2500 DJ Den Haag

Sociale media: x.com/gemeentedenhaag,
facebook.com/gemeenteDH,
instagram.com/gemeentedenhaag

Gemeenteberichten: Officiële publicaties van de gemeente vindt u op overheid.nl/berichten-over-uw-buurt

Afspraak bij de gemeente

Balies Publiekszaken: Heeft u een nieuw paspoort, ID-kaart of rijbewijs nodig? Of wilt u bijvoorbeeld een geboorte aangeven? Voor dit soort producten en diensten kunt u terecht bij de balies Publiekszaken bij Stadhuis Spui (Spui 70) en Stadskantoor Leyweg (Leyweg 813).

Afspraak maken: De gemeente werkt op afspraak. Zo kan de gemeente tijd voor u reserveren en bent u er zeker van dat u goed en snel geholpen wordt. Maak een afspraak via denhaag.nl/afspraak. Lukt het niet om op tijd een afspraak te maken via de website? Dan kunt u bellen naar 14070. Zij bekijken dan of het nodig is de afspraak te vervroegen.

Colofon

De Stadskrant verschijnt elke vier weken

De volgende Stadskrant verschijnt op: 23 april

Uitgave: Gemeente Den Haag, Spui 70, Postbus 12600, 2500 DL Den Haag, telefoon (070) 752 80 66

E-mail: stadskrant@denhaag.nl

Eindredactie: Frans van Hilten

Met bijdragen van: Marga van der Burgt, Merijn van Grieken, Thessa Lageman, Hans Oerlemans, Esther Peeters, Jetty Scholten en Irma van der Spek

Klachten bezorging: denhaag.nl/stadskrant

Productie: Gemeente Den Haag, DBV

Reacties: Mail uw reactie naar stadskrant@denhaag.nl of bel (070) 752 80 66

Den Haag telt dak- en thuisloosheid op 8 april

Den Haag gaat tellen hoeveel mensen in de regio Den Haag dak- of thuisloos zijn. Dat is nu niet duidelijk. Het is belangrijk dit in beeld te brengen om dak- en thuisloosheid beter terug te dringen en te voorkomen.

■ ■ Lang niet altijd is te zien of iemand dak- of thuisloos is. Tijdens de telling worden verschillende leefsituaties in beeld gebracht. Het gaat om iedereen zonder volwaardig thuis. Denk aan mensen die buiten slapen, in de opvang verblijven, wonen in een boot, auto, kraakpand of vakantiewoning, logeren bij familie of vrienden en ook mensen die dreigen uit huis gezet te worden. Om een volledig beeld te krijgen van dak- en thuisloosheid worden al deze situaties meegeteld.

Op 8 april 2025 tellen organisaties in Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Wassenaar, Zoetermeer en Den Haag mensen die dak- of thuis-

loos zijn. De telmethode gaat uit van een eendaagse telling, een zogenoemde point-in-time-meting. Alle betrokken organisaties vullen op de dag van de telling een formulier in over mensen in een dak- of thuisloze leefsituatie.

Lang niet altijd is te zien of iemand dak- of thuisloos is

Hogeschool Utrecht en Kansfonds zijn in Nederland begonnen met een nieuwe telmethode: de ETHOS-telling. Dit staat voor European Typology of Homelessness and Housing Exclusion. De telmethode is in 2023 voor het eerst in Neder-

land gebruikt in de regio Noord-oost-Brabant. In 2024 deden 55 gemeentes in zes regio's verspreid over Nederland mee aan de tweede telronde. En dit jaar sluiten bij de derde telronde 57 gemeentes uit negen regio's aan, waaronder regio Den Haag.

Vertrouwelijk

Het onderzoeksteam van de Hogeschool Utrecht beheert de gegevens. Het onderzoek is anoniem. Als het rapport af is, is ook niet te zien over wie het gaat. De telling heeft geen gevolgen voor de personen in een dak- of thuisloze leefsituatie.

Als iemand niet geteld wil worden, gebeurt dat ook niet. Geef dit door aan de tellende organisatie. Dit kan tot 8 mei 2025.

 Meer informatie?
denhaag.nl/tellingdakloosheid

Gratis scholingsvouchers nu ook voor niet-uitkeringsgerechtigden

Ook mensen die werk zoeken en geen recht hebben op een uitkering (niet-uitkeringsgerechtigden) kunnen nu gebruikmaken van het scholingsfonds Haaglanden Leert Door.

■ ■ Met een betere opleiding hebben mensen meer kans op passend en beter betaald werk. Sinds eind vorig jaar kunnen werkende Hagenaars die moeilijk rondkomen terecht bij het Leerwer-

kloket Haaglanden voor advies en hulp. Doel is ze om- of bij te scholen naar een baan met veel werk in een van de zes kansrijke sectoren, die belangrijk zijn voor de regio. Dat zijn bouw en techniek, zorg en welzijn, kinderopvang, ICT, onderwijs en tot slot openbaar bestuur en veiligheid.

Sinds deze maand kunt u ook een gratis scholingsvoucher van maximaal 3.500 euro aanvragen als u geen baan of recht op een uitkering

hebt. U moet wel aan een aantal voorwaarden voldoen. Kijk meteen of u voldoet op haaglandenleertdoor.nl. Zo niet, dan krijgt u een andere vorm van hulp en advies aangeboden.

 Meer informatie?
haaglandenleertdoor.nl

Geen Varend Corso Westland in 2025

■ Het Varend Corso Westland gaat dit jaar niet door. Het evenement met versierde boten was vanwege de NAVO-top verzet naar het HemelvaartswEEKEND, maar dan zijn er niet genoeg vrijwilligers, scholieren en bloemenarrangeurs beschikbaar. De organisatie hoopt in 2026 weer een mooi corso neer te zetten.

 Meer informatie?
varendcorso.nl

Tijdens de NAVO-top op 24 en 25 juni staan belangrijke onderwerpen op de agenda over vrede en veiligheid. Maar hoe leeft dit bij de gemiddelde Hagenaar? Hoe kijkt men naar wereldvrede, hoop en de toekomst? Voor het project Hallo Wereld! zijn tien Hagenaars geportretteerd met een boodschap voor de wereld. Zoals Marwa Mohamed, die iedereen vrede toewenst, ongeacht afkomst en religie. Je leest het op BeHague.com. MARTIJN BEEKMAN

Ombudsman Afkeuring

Door een spierziekte kan meneer X steeds moeilijker lopen. Maar dankzij een traplift en een parkeerkaart voor gehandicapten is hij toch nog redelijk mobiel. Elke vijf jaar moet de parkeerkaart worden verlengd. De gemeente meldt hem in een brief dat daarvoor een nieuwe medische keuring nodig is. Meneer kan een afspraak maken met een keuringsbureau (kosten: € 210,-).

De uitslag staat bij voorbaat vast, vertelt hij aan de ombudsman. 'Een jaar geleden heb ik via de Wmo een traplift

gekregen. De gemeente weet van mijn medische toestand. Deze spierziekte wordt alleen maar erger. Dat had ik allemaal kunnen uitleggen als er eerst met me was gebeld.'

De ombudsman vraagt de gemeente of herkeuring in deze situatie werkelijk noodzakelijk is en zo ja, op grond waarvan. De klachtencoördinator komt meteen in actie. Wat blijkt? Alleen als iemand zonder hulp geen stap meer kan zetten en in een rolstoel zit, dan is geen nieuwe keuring nodig. De Wmo-toekenning van een traplift staat hier los van. Wil meneer de parkeerkaart behouden, dan moet hij zich toch echt laten keuren.

Gelukkig blijkt er een mogelijkheid om dit telefonisch te doen, als meneer de keuringsarts toestemming geeft om het medisch dossier in te zien. Al snel komt de arts tot de conclusie dat de parkeerkaart permanent kan worden verlengd.

Meneer is blij met de uitslag. De ombudsman blijft wel met vragen zitten. Pas tijdens de klachtenprocedure werd duidelijk dat er ook een minder belastende telefonische keuring mogelijk is. Waarom staat dat niet in de standaardbrief over de vijfjaarlijkse vernieuwing van de kaart? Verder blijft het wrang dat chronisch zieken nog altijd een keuring moeten ondergaan, terwijl al uitgebreid is vastgelegd hoe hun medische situatie is. Dit verdient enkel afkeuring, temeer omdat het probleem al jaren bekend is.

 Heeft u klachten over de gemeente of jeugdzorg en komt u er niet uit? Neem contact op met de Gemeentelijke ombudsman, Carina van Eck of de Jeugdombudsman, Yvette Nass.
Website: ombudsman.denhaag.nl, jeugdombudsman.denhaag.nl
Inlooppreekuur: dinsdag van 12.30 tot 15.00 uur in een bibliotheek, kijk op de website voor de locatie van deze week
Mail: ombudsman@denhaag.nl, jeugdombudsman@denhaag.nl
Bel: (070) 752 82 00 (werkdagen van 9.00 tot 12.00 uur)
Post: Postbus 16623, 2500 BP Den Haag

Terrasseizoen met nieuwe regels

■ Het terrasseizoen is begonnen. Dit jaar zijn de regels iets aangepast en verduidelijkt. Ondernemers en bewoners hebben meegedacht. Terrassen dragen bij aan een levendige en gezellige binnenstad. Maar er moet ook ruimte blijven voor bijvoorbeeld groen, speelplekken en evenementen. Ook moeten terrassen toegankelijk en veilig zijn. Het herziene terrassenbeleid geldt voor nieuwe aanvragen. Eind 2025 worden de nieuwe regels geëvalueerd.

Geleidelijnen op 24 tramhaltes

■ De Haagse haltes van tram 3 en 4 worden toegankelijker voor reizigers met een visuele beperking. De gemeente legt nieuwe geleidelijnen aan zodat zij veiliger en gemakkelijker de halte kunnen bereiken. De geleidelijnen sluiten aan op die in de omgeving. In totaal legt de gemeente 539 meter aan geleidelijnen aan bij 24 haltes van tram 3 en 4. De andere haltes waar aanpassing nodig is zijn niet in Den Haag. De werkzaamheden starten in de loop van 2025.

Scholen aan Oeverwallaan testen schoolstraat

Medewerkers van basisschool De Bras en Kindcentrum Zonnestraal aan de Oeverwallaan zetten elke dag de straat af met paaltjes. De rood-witte afscheiding houdt op schooldagen tussen 8.10 en 8.40 uur auto's tegen, zodat kinderen veiliger naar school kunnen. Deze schoolstraat kwam er op initiatief van kinderen uit de Kinderraad.

■ ■ De kiss-and-ridestroom voor de school waar ouders hun kinderen afzetten levert vaak gevaarlijke situaties op. Eerdere maatregelen en zelf bestuurders aanspreken werkten niet. Daar moest iets veranderen, vond de Kinderraad van de Bras. Twee jaar geleden gingen leerlingen uit de raad naar het Spui en overtuigden burgemeester Van Zanen iets te doen aan de onveilige afzetstroom voor de school. Nu is de Ypenburgse school een van de negen schoollocaties in Den Haag die meedoen aan een proef om

Tijdens haal- en brengtijden gaat de straat dicht voor auto's.

HENRIËTTE GUEST

straten rondom scholen veilig te maken: 'schoolstraten'. Tijdens haal- en brengtijden gaat de straat voor de school dicht voor autoverkeer. Alleen fietsers en voet-

gangers kunnen er komen. De proef liep officieel tot eind februari. Tijdens de evaluatie blijven de paaltjes staan. Pas als de resultaten bekend zijn, beslist de wethouder

of de schoolstraten blijven.

Vera, Maas, Zain en Evan uit de Kinderraad merken verschil nu de schoolstraat er is. 'Toen de paaltjes er niet waren, was er altijd een

autofile. Nu is het rustiger', zegt Maas. 'Je schrikt minder', voegt Vera toe. Ze bedoelt daarmee dat je niet zo gestrest rond hoeft te fietsen, lettend op de auto's. Evan: 'Het is in andere delen van de wijk drukker geworden als de school begint en uitgaat.'

Rond 8.30 en 15.00 uur is er inderdaad meer verkeer bij de parkeerplaats van de hockeyclub. Daar kunnen ouders die hun kinderen met de auto naar school brengen nu parkeren. Daar zijn voldoende parkeerplaatsen en er zijn fietspaden, zebra's en stoepen. Zo blijft het voor iedereen veilig. De leerlingen van de Kinderraad vinden het een goed teken dat meer kinderen op de fiets naar school komen. Toch wil Maas daar iets over zeggen: 'Ik kan soms mijn eigen fiets niet kwijt, omdat er niet voldoende plekken zijn om hem te stallen.' Heeft de Kinderraad nu een nieuwe missie?

O, werkt dat zo! De mensen achter 14070

Wekelijks hebben zo'n negen-duizend bewoners contact met het klantcontactcentrum van de gemeente via het telefoonnummer 14070, het contactformulier of de chatfunctie. Zij worden vriendelijk te woord gestaan door onder andere Ozan en Alex. Hoe zorgen zij dat een beller goed wordt geholpen?

■ ■ 'We kunnen elk gesprek goed afhandelen,' vertelt Alex. 'We hebben de beschikking over veel informatie waarmee we een groot deel van de vragen kunnen beant-

woorden. Het meeste staat trouwens ook op de website van de gemeente, te vinden voor iedereen.' 'En weten we het antwoord niet, dan verwijzen of verbinden we door,' vult Ozan aan. 'Hoe dan ook kunnen we iedereen helpen.'

Sommige bewoners bellen met een korte vraag. Voor anderen moeten ze wat meer uitzoeken. Alex en Ozan vinden beide leuk. 'Het is fijn als je iemand snel kunt helpen, maar we bieden ook een luisterend oor als dat nodig is,' legt Alex uit. 'Vragen gaan over praktische dingen als vergunning-

aanvragen, maar we hebben ook vaak te maken met emoties, bijvoorbeeld als er iemand overleden is. Dat is best lastig.'

Ik ben altijd heel positief aan de telefoon

'We zijn de eersten die bewoners te spreken krijgen,' zegt Ozan, 'dus

als iemand boos is komt dat bij ons terecht. Dat is niet altijd leuk, maar we zijn goed getraind om daarmee om te gaan. Alex: 'Ik ben altijd heel positief aan de telefoon. Ik bedenk ook altijd dat het niet persoonlijk is.'

Van tevoren wordt er een planning gemaakt van beschikbare mensen bij 14070. Deze planning is gebaseerd op eerdere gegevens en verwachtingen. Soms gebeuren er onverwachte dingen, zoals een stroomstoring, waardoor er snel extra medewerkers ingezet moeten worden. Zo staan de medewerkers

van 14070 klaar om de bewoner verder te helpen. Want juist op die momenten komen er veel vragen binnen.

Opvang voor zwerfdieren

■ Het Haags Dieren centrum blijft de komende jaren verantwoordelijk voor de opvang van zwerfhonden en -katten in Den Haag. De gemeente en het Haags Dieren centrum hebben daarvoor hun samenwerking verlengd. In het Dieren centrum worden dieren opgevangen, verzorgd en naar een nieuw thuis begeleid. Er is extra zorg voor zieke dieren of dieren met gedragsproblemen.

Denk mee over openbaar vervoer

■ Wat vindt u van het openbaar vervoer in de stad? Elk jaar stellen vervoerders zoals HTM en EBS nieuwe vervoerplannen op. De gemeente hoort graag hoe het reizen met bussen en trams in 2026 beter kan. De ideeën van inwoners zijn belangrijk. U kunt uw ideeën tot en met zondag 20 april naar de gemeente sturen via e-mail openbaarvervoer@denhaag.nl.

 Meer informatie?
mrdh.nl/vervoerplannen

Buitenspeeldag: regel het op tijd

■ Eens per jaar is de straat van de kinderen. Geen auto's en fietsers, maar ruimte om te spelen van stoep tot stoep. De Nationale Buitenspeeldag is dit jaar op woensdag 11 juni. Doet uw straat mee? Regel op tijd dranghekken en vergeet niet subsidie aan te vragen. Meld uw activiteit op zijn minst 8 weken van tevoren aan via de website. Als de straat moet worden afgesloten of u organiseert een straatfeest, dan moet u ook zorgen voor dranghekken.

U kunt die gratis lenen als u ze zelf ophaalt en terugbrengt. Vergeet niet uw burens over uw plannen te

vertellen, dat voorkomt misverstanden. U kunt ook subsidie aanvragen voor activiteiten tijdens de Buitenspeeldag. Uw stadsdeelkantoor kan u helpen en begeleiden bij het aanvragen van deze subsidie. Is uw aanvraag goedgekeurd? Dan kunt u die aanmelden in de activiteitenkalender van het stadsdeel, zodat iedereen in uw buurt erbij kan zijn.

 Meer informatie?
denhaag.nl

Bij veel asielopvanglocaties melden buurtbewoners zich om de vluchtelingen te helpen hun weg te vinden in de Nederlandse maatschappij. Zo ook bij het Fletcher Stadshotel aan de Laan van Meerdervoort, waar vrijwilligers twee keer per week Nederlands komen oefenen.

Nederlands oefenen in het Taalcafé

Het is dinsdagmiddag en in de vroegere bar van het hotel druppelen de eerste vluchtelingen binnen bij het Taalcafé. Sinds zo'n anderhalf jaar wonen hier rond de honderd mensen, die gevlucht zijn vanwege oorlog, geweld of vervolging, onder andere uit Syrië, Afghanistan, Somalië, Eritrea en Jemen.

Aan een tafel zijn twee meisjes druk met een woordzoeker met als thema kleding. Er liggen multomappen met daarin afbeeldingen en veelvoorkomende Nederlandse woorden en zinnen. Aan de muur hangen kleurrijke tekeningen, een wereldkaart en A4'tjes met informatie: websites en apps om bijvoorbeeld Nederlands te leren, en fietslessen voor volwassenen.

Tegengeluid

Verderop zit Israa (28) naast Jan Pronk, oud-politicus, inmiddels 85 en een van de vrijwilligers. 'Neus – neuzen. Mond – monden. Vinger – vingers,' leest hij voor uit een boek. De Syrische zegt hem na. Ze kwam ruim een jaar geleden naar Nederland vanuit Gaza, waar ze een opleiding boekhouding afrondde. 'Ik wil zo snel mogelijk Nederlands leren, een stage doen en gaan werken,' vertelt ze.

Voor de opening van deze opvanglocatie organiseerde de gemeente een bijeenkomst om de wijkbewoners te informeren. Pronk ging erheen om zo nodig een tegengeluid te geven. Dat bleek niet nodig, maar kort ervoor was er protest tegen een opvanglocatie in Kijkduin. Hij meldde zich spontaan aan als vrijwilliger. 'In mijn werk heb ik altijd veel met vluchtelingen te maken gehad,' vertelt hij.

Met handen en voeten

Ook Caroline Wassenaar, die al jaren lessen Nederlands als tweede taal (NT2) geeft, meldde zich aan. Op haar initiatief vindt nu twee keer per week dit Taalcafé plaats. 'De bewoners kunnen gewoon binnenlopen, het is laagdrempelig,' zegt ze. 'Ik ben gewend om met handen en voeten te praten. Veel van de mensen zijn hier ook anders-alfabeet: ze kennen alleen een ander alfabet.'

Fryas bijvoorbeeld, die erbij komt

Laurens Schrijnen met nog een vrijwilliger, de Syrische Amina en een paar andere bewoners van het hotel tijdens het Taalcafé.

ARENDA OOMEN

Asielzoekers in Den Haag

In Den Haag wonen vluchtelingen op verschillende opvanglocaties van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA). De mensen in het Fletcher Stadshotel zijn statushouders: ze hebben van de IND te horen gekregen in Nederland te mogen blijven.

Ook eens langskomen of misschien vrijwilliger worden?
coa.nl/nl/vrijwilligerswerken-donaties

Of neem eens een kijkje in een opvanglocatie voor asielzoekers tijdens de open azc-dag van het COA in september:
coa.nl/nl/open-azc-dag

 Meer informatie?
coa.nl
denhaag.nl/nieuwkomers

zitten. De vrouw van eind veertig spreekt Koerdisch en Arabisch en zou ook wel graag Nederlands leren. 'Mijn kinderen kunnen het al een beetje,' vertelt ze. 'Voor hen is het veel makkelijker.' Over de vrijwilligers zegt ze: 'Ze zijn hier iedere week,' en ze steekt haar duim omhoog.

Voetbal en cricket

Nasir, een twintiger uit Afghanistan, komt met brede glimlach binnen en groet een paar medebewoners en vrijwilligers. Hij woont hier al ruim een jaar met zijn moeder, broers en zus. Zijn vader kwam al eerder naar Nederland. 'Passtoe is mijn eerste taal, Nederlands moet mijn tweede worden,' zegt hij en vertelt ook Engels, Farsi, Arabisch en Punjabi te spreken.

Door te kijken naar voetbalwedstrijden en te praten met de beveiligers hier kan hij al aardig wat Nederlands verstaan. Hij hoopt snel met school en zijn inburgering te beginnen en – ook heel belangrijk – weer cricket te gaan spelen.

Uitstapjes

Aan een tafel verderop wijst vrijwilliger Laurens Schrijnen een nummer aan op de houten kalen-

“
Wees nieuwsgierig naar je medemens met een andere achtergrond
”

derklok die hij een keer kocht op Koningsdag. Hij woont in de buurt en vindt het belangrijk om zich in te zetten voor zijn wijk. 'Vluchtelingen zijn niet eng, ze zijn net als wij,' benadrukt hij. 'Stel je voor dat je opeens in Syrië of een ander verland bent. Je spreekt de taal niet, kent de weg niet, vindt het eten niet lekker. We moeten mensen die dat nodig hebben toch helpen?'

Tegenover de vrijwilliger zit de Syrische Amina. Haar zoon, nu zeventien, was al drie jaar in Nederland voordat ze een paar weken geleden met de rest van het gezin arriveerde. 'Ik wil Nederlands leren zodat ik weet wat ik moet zeggen in de supermarkt en de mensen op straat begrijp,' zegt ze.

De vrijwilligers organiseren ook

maandelijks een uitstapje. Naar de kinderboerderij, het Omniversum, Madurodam, een feest in een wijkcentrum. Dit zorgt voor een beetje ontspanning en ondertussen leren de vluchtelingen wat nieuwe Nederlandse woorden en hoe je hier bijvoorbeeld met het openbaar vervoer reist.

Verrijking

Voor zowel de vluchtelingen als de vrijwilligers uit de buurt is het contact heel waardevol, merkt Laura van der Wel van het COA. 'Het is fijn voor de bewoners om contact te kunnen leggen met mensen van buiten de opvang.' Voor de vrijwilligers, die bijvoorbeeld gepensioneerd zijn of dit naast hun baan doen, is het leuk om meer te weten te komen over verschillende achtergronden en culturen, hoort ze. 'Hier kunnen ze zowel hun eigen kennis delen als nieuwe dingen leren.'

Jan Pronk geeft al meer dan een jaar wekelijks les in het Taalcafé. 'Ik vind dat Nederland verrijkt wordt door de aanwezigheid van andere culturen,' zegt hij en adviseert: 'Wees nieuwsgierig naar je medemens met een andere achtergrond. Ga gewoon eens kijken in een asielopvanglocatie. Laat je niet vertellen dat vreemdelingen vreemd zijn.'

Broedseizoen is de kraamtijd

Van 15 maart tot 15 juli is het broedseizoen: de natuur bloeit op, dieren krijgen jongen en vogels broeden volop.

Wat zijn de regels? Hoe hoort het? En waarom is deze periode voor dieren zo kwetsbaar en bijzonder?

Duinwachter Danny en boswachters Anouk en Mark vertellen er alles over.

Duinwachter Danny Stam: 'De natuur verandert in een kraamkamer.'

VALERIE KUYPERS

'Meest magische tijd van het jaar'

Danny Stam is duinwachter bij drinkwaterbedrijf en natuurbeschermer Dunea en werkt in de duingebieden Meijendel, Solleveld en Berkheide:

'Ik ben altijd buiten en vind het broedseizoen de meest magische tijd van het jaar. Ik kan daar enorm van genieten. Na de donkere wintermaanden zie je de natuur elke dag meer tot leven komen. Je hoort steeds meer vogels fluiten en bloemen en planten komen tot bloei. De natuur verandert in een bruisende kraamkamer. In onze duinen worden vossen, konijntjes, reekalfjes geboren en vogels zijn volop aan het broeden. Vandaar ook de naam broedseizoen.'

Het is de mooiste en ook de meest kwetsbare periode. Jonge dieren hebben rust nodig om op te groeien. We vragen bezoekers honden aan de lijn te houden en op de paden te blijven. Kom ook niet in de buurt van jonge dieren. Heel soms ligt er een

reekalf dicht bij een wandelpad. Raak het niet aan. Een reekalf wordt geurloos geboren. Zodra een mens of hond een reekalf aanraakt, kan die geur ervoor zorgen dat de moeder haar kalf niet meer herkent en afstoot. Ik zie helaas ook wel eens reeën met bijtewonden van een hond. Mensen zeggen vaak: 'Dat doet mijn hond niet', maar ik zie het echt gebeuren. En het komt helaas ook voor dat bezoekers vogelnesten op de grond over het hoofd zien en vertrappen.'

Geef de natuur de ruimte, niet alleen in het broedseizoen, maar het hele jaar door. Wil je de duinen zelf ervaren? Ga met me mee op excursie. Ik vertel graag over de dieren, dit seizoen en hoe we water winnen in de duinen. Zo zie je met eigen ogen waarom het belangrijk is om goed voor de duinen te zorgen.' Je kunt Danny vinden op Instagram: @duinwachter_danny.

'Wat is hier de gewoonte?'

Mark Kras is boswachter in het Haagse Bos van Staatsbosbeheer:

'Sinds corona is het aantal bezoekers aan onze gebieden toegenomen. Het Haagse Bos telt vijf miljoen bezoeken per jaar. Mensen hebben het groen ontdekt voor een lunchwandeling, een ommetje, om te sporten en een rondje met de hond. In Den Haag heeft een op de tien bewoners een hond.'

De natuur is goed voor ons mentale welzijn. Een plant op kantoor verlaagt al je stressniveau, laat staan dat je in een groene straat woont of een park in de buurt hebt! Hoe meer soorten planten en bomen, hoe gelukkiger je je voelt.'

Hoe ironisch is het dus dat wij het groen ingaan voor onze ontspanning en om te ontstressen en dat wij het stressniveau van dieren – zeker in het broedseizoen – juist verhogen! Planten, bomen en dieren merken dat wij er intensief gebruik van maken.

Zo ga je op een druk wandelpad opzij om anderen te laten passeren, waardoor je op de planten in de berm gaat staan. Of zoek je buiten de paden een plek voor die ene unieke insta-foto; of snij je een route af, waardoor olifantenpaadjes ontstaan.'

Bezoekers moeten zich passend gedragen. Op een verjaardagsfeest vraag je je ook af: Wat is hier de gewoonte? Schoenen uit of niet? Dit geldt ook in de natuur. Kijk naar hoe het hoort: Moet mijn hond aan de lijn of mag hij loslopen? Het gaat niet alleen om de regels, maar ook om hoe goed je jouw hond kent. Voor de kat geldt: houd 'm binnen in het broedseizoen. Katten zijn jagers; een belletje aan de halsband helpt niet. Iedereen begrijpt dat dieren bezig zijn met voortplanten en dat wij te gast zijn in de natuur.' Je kunt Mark vinden op Instagram: @Boswachtermark.

Mark Kras van het Haagse Bos: 'Bezoekers moeten zich passend gedragen.'

VALERIE KUYPERS

'Kunnen natuur niet in de hekken zetten'

Anouk Tiernagan is boswachter bij gemeente Den Haag:

'Dieren houden zich niet aan de kalender. Sommige dieren paren en broeden al eerder. Het broedseizoen van 15 maart tot 15 juli is een richtlijn. Er gelden regels voor onze bezoekers. Het is mijn werk om de natuur te beschermen. Ik merk dat bezoekers vaak niet weten wat de gevolgen zijn van hun gedrag. Mensen denken al gauw: 'Die twee meter van het pad kan vast geen kwaad'. Of: 'Mijn hond kan best vijf minuutjes los. Wat maakt het uit?' Als ik uitleg wat er dan met dieren gebeurt, krijg ik negen van de tien keer een excuus. Vaak zit er geen kwade wil achter.'

In de kraamtijd hebben vogels, vossen, eekhoorns en andere dieren al hun energie nodig voor hun jongen. Loslopende honden kunnen voor stress, paniek en vluchtgedrag zorgen. Het geurspoor dat honden achterlaten, koppelen dieren aan gevaar.

Ze durven soms niet terug te komen naar het nest. Hierdoor krijgen jongen geen eten en kunnen ze doodgaan. Of broeden vogels hun eieren niet uit. Dan missen we toch weer een nieuwe generatie dieren.'

We kunnen de natuur niet in de hekken zetten. Daarom houden we een campagne om bezoekers op de regels te wijzen. We hangen spandoeken op met: 'Hier breng ik mijn jongen groot' en 'Hier verstop ik mijn welpen'. Op de paden spuiten we regels met krijt. Laat je de hond uit, kijk voor de regels op denhaag.nl/honden. Op de hondenkaart kun je de losloopgebieden vinden. Voorkom een boete. Voor een loslopende hond in gebieden met een hondenverbod of een aanlijnplicht is de boete €110. Als je van het pad afgaat, kost dat €119. Dat is zonde van het geld.' Je kunt Anouk vinden op Instagram: @boswachtersdenhaag.

Anouk Tiernagan: 'We kunnen de natuur nu eenmaal niet in de hekken zetten.'

FRANK JANSEN

Start voorbereiding NAVO-top

De Johan de Wittlaan gaat vanaf maandag 14 april dicht.

GEMEENTE DEN HAAG

De gemeente start met de voorbereidingen voor de NAVO-top. Bomen, vlaggenmasten en verkeersinstallaties worden tijdelijk weggehaald voor de bouw van tijdelijke gebouwen. Hiervoor gaat de Johan de Wittlaan in beide richtingen dicht voor autoverkeer. De afsluiting start op maandag 14 april 2025 en duurt tot begin augustus.

Johan de Wittlaan dicht

Op maandag 7 april gaan de rijstroken naast de middenberm al dicht. De Johan de Wittlaan is dan nog wel open voor auto's. Vanaf maandag 14 april kunt u met de auto niet meer over de Johan de Wittlaan rijden. De afsluiting is tussen de Eisenhowerlaan en het begin van de President Kennedylaan. Dat kan zorgen voor verkeersoverlast en files. Houd rekening met extra reistijd. Fietsers vanaf de Scheveningseweg richting de President Kennedylaan worden omgeleid via de Eisenhowerlaan. De winkels, musea, bijbehorende horeca (zoals Berlage) en overige horeca in het Statenkwartier blijven goed bereikbaar.

NAVO-top 2025 in Den Haag

In 2025 is Den Haag gaststad van de NAVO-top. Deze is op dinsdag 24 en woensdag 25 juni in het World Forum. Den Haag is al 125 jaar stad van vrede en recht. Daarom past de NAVO-top bij Den Haag.

Informatie over de NAVO-top

Meer informatie over de NAVO-top vindt u op de pagina NAVO-top 2025 in Den Haag. U kunt u daar ook aanmelden voor de digitale nieuwsbrief over de NAVO-top.

[Meer informatie? denhaag.nl/navo](https://denhaag.nl/navo)

Omleidingsroutes in Den Haag en omgeving

Tijdens de afsluiting van de Johan de Wittlaan (van maandag 14 april tot begin augustus) kunt u gebruikmaken van omleidingsroutes. Die staan zowel buiten als in de stad aangegeven. De inzet van navigatiesystemen, reisinformatie in de stad op informatieborden met de optimale route en reistijd verkeersmaatregelen op de weg en helpen de doorstroming van het verkeer. De dagen rondom en tijdens de top gelden andere omleidingsroutes.

Plan uw reis voor vertrek

Als dat mogelijk is probeer de spitsuren te mijden. En reis via de randen van de stad in plaats van door de stad. Overweeg de auto te

“
De winkels, musea en horeca blijven bereikbaar
”

laten staan en te kiezen voor andere vormen van vervoer. Dit draagt ook bij aan een betere doorstroming van het verkeer. Zo blijft Den Haag bereikbaar voor onder andere hulpdiensten (politie, ambulance en brandweer) of leveranciers.

Moet u toch met de auto? Plan uw reis dan voor vertrek. Gebruik voor de actuele reisinformatie uw

navigatiesysteem. Volg bij grote drukte de digitale verkeersborden boven of langs de weg.

Waarom NAVO-top in Den Haag?

Nederland is sinds de oprichting in 1949 lid van de NAVO. Het is voor het eerst in 76 jaar dat Nederland een NAVO-top organiseert. In Den Haag worden al jarenlang grote internationale evenementen georganiseerd op het gebied van vrede en veiligheid. Ook zijn hier de juiste hotels, die bovendien goed bereikbaar zijn voor internationale gasten. Het World Forum in de Haagse internationale zone is een perfecte en veilige locatie voor de NAVO-top.

[Meer informatie? denhaag.nl/johandewittlaan](https://denhaag.nl/johandewittlaan)

Goed wonen, ook als u ouder wordt

Een huis dat helemaal als thuis voelt. Waar je graag veel tijd doorbrengt met familie en vrienden. Op oudere leeftijd moet zo'n woning er anders uitzien dan wanneer je jong bent en een gezin hebt. Liefst niet meer traplopen, geen drempels, een veilige badkamer en weinig onderhoud. Goed wonen op leeftijd begint met erover nadenken en je voorbereiden.

Lang zelfstandig blijven wonen. Misschien lukt dat met aanpassingen in uw huidige woning. Of is het beter uit te kijken naar een appartement voor senioren? Het zijn emotionele keuzes en ingewikkelde vragen, te meer als je niet bekend bent met de mogelijkheden en het aanbod in stad en regio.

Ook als u nu nog vitaal bent, is het goed na te denken en informatie in te winnen over wonen op leeftijd. Dan wordt u later niet voor het blok gezet als het in de huidige woning echt niet meer gaat. Seniorenmakelaars helpen bij het verhuizen van een grote sociale huurwoning naar een seniorenwoning. Wilt u kopen of huren in de particuliere sector, informeer dan bij een reguliere makelaar.

- wonen voor senioren: denhaag.nl
- zorg, welzijn en wonen: socialekaartdenhaag.nl
- sociale huurwoningen: woonnet-haaglanden.nl
- woningaanpassing: denhaag.nl/nl/verbouwen-en-wonen

Servicepunten XL

Wilt u graag een persoonlijk gesprek, advies of tips? De medewerkers van de Servicepunten XL bieden een luisterend oor en zoeken naar antwoorden. Den Haag heeft verspreid over de stad zeventien Servicepunten XL. De adressen staan op de website. Bellen of een e-mail sturen kan ook.

Meer informatie over Servicepunten XL?
servicepuntxl.nl of bel naar (070) 205 22 22

Woonzorgvisie

Voor veel mensen in Den Haag is het moeilijk om een goede, betaalbare woning te vinden. Voor ouderen en mensen in een kwetsbare situatie is dat extra moeilijk. Bijvoorbeeld omdat zij een aangepaste woning nodig hebben. Of zorg en ondersteuning in de buurt van hun woning. Daarom maakt de gemeente samen met inwoners en partners in de stad de Woonzorgvisie 'Samen zorgen voor een thuis'.

De Woonzorgvisie is een plan dat zorgt voor genoeg betaalbare woningen voor alle inwoners die zorg, ondersteuning of begeleiding nodig hebben. Dat zijn bijvoorbeeld ouderen, mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking of mensen die uit een instelling komen. Ook is de Woonzorgvisie bedoeld voor mensen met een speciale woon-

vraag, zoals arbeidsmigranten en woonwageneigenaren.

Meedenken over ontwerp

Partners en inwoners in de stad zijn erg belangrijk bij het maken en uitvoeren van de Woonzorgvisie. Zoals woningcorporaties, welzijnsorganisaties, zorgorganisaties en vertegenwoordigers van inwoners. Daarom werken zij samen met de gemeente aan het ontwerp van de Woonzorgvisie. Binnenkort kunnen inwoners en organisaties nog een keer hun ideeën geven voor de ontwerp-Woonzorgvisie. Zo zorgen ze samen voor een thuis voor iedereen.

Meer informatie over de Woonzorgvisie?
denhaag.nl/wonen

Sociale huurappartementen Wenckebach

'Hier gaan we oud worden'

Dolgelukkig zijn ze in hun nieuwe appartement in Molenwijk aan de rand van Laak. Vorig jaar december kregen Rita (70) en Frans (74) Hendriks de sleutel. 'We konden er zo in. Zelfs de gordijnrails had Staedion al opgehangen. In de zomer zag ik een advertentie van Woonnet Haaglanden met nieuwe appartementen voor 65-plussers. Wij kennen deze wijk goed van vroeger. Ik heb meteen op de advertentie gereageerd. Weinig kans, dacht ik. Maar toch bleven wij na de groepsbezoeken als laatste over. Een lot uit de loterij.'

Aan de Noordpolderkade heeft het vroegere verzorgingshuis Wenckebach plaatsgemaakt voor een woongebouw van acht verdiepingen. Staedion verhuurt hier 136 sociale huurappartementen onder meer aan zelfstandig wonende ouderen. Om de doorstroming te stimuleren, is actief gezocht naar huurders die een grote woning achterlaten. Deze kunnen dan weer aan een gezin worden verhuurd.

'Wij gaan hier oud worden,' zegt Frans. 'Ook als je meer moeite krijgt met lopen, kun je hier goed uit de voeten. In het gebouw zijn liften, brede deuren en nergens drempels. Binnen is het overal lekker warm door de vloerverwarming. De ramen zijn super goed geïsoleerd. Echt een paleisje. Het is ook fijn dat we een huismeester hebben. Je kunt hem altijd bellen voor als er iets is. Hij heeft z'n kantoor direct onder

Rita en Frans Hendriks: 'Een lot uit de loterij.'

ARENDA OOMEN

ons. Wat ook meespeelt, is dat de zus van mijn vrouw in de buurt woont. Ze sukkelde met haar gezondheid en wij springen bij zoveel we kunnen. Dan is het fijn dichtbij te wonen.'

Seniorenappartementen De Leytuin

Het was tijd voor iets anders

Opa Simon heeft vispassen aangevraagd om bij zijn nieuwe appartement met de kleinkinderen te kunnen hengelen. Hij kijkt uit op een brede sloot waar reigers azen op visjes. Sinds september wonen Simon (77) en Hilde (71) Plugge in woongebouw De Leytuin aan de rand van Wateringse Veld. Ze hebben een driekamerappartement op de hoek van de tweede verdieping 'Het is heerlijk,' zegt Hilde. 'Van 's morgens vroeg tot laat in de middag is er zon in huis.'

Ze maakten de overstap van een koop-naar een huurappartement. 'Het was tijd voor iets anders,' vertelt Simon. 'Het vorige huis was bijna niet warm te stoken en bij de entree had je een trap waar ik lelijk ben gevallen. Een seniorenmakelaar gaf de tip om ons in te schrijven bij Woonnet Haaglanden en te reageren op elk geschikt appartement. Dat was vorig jaar zomer en nu zitten we hier. Het is ongelooflijk snel gegaan.'

Peter Heemskerk (70) woont een verdieping lager. Hij moest door ongelukkige omstandigheden snel een nieuwe woning vinden. 'Ik heb een jaar lang gezwoven van de ene tijdelijke plek naar de andere. Ondertussen reageerde ik op advertenties op Woonnet Haaglanden. Dat leverde lange tijd niks op, tot ik een uitnodiging kreeg voor een bezichtiging hier. Eindelijk weer een vast adres en dan ook nog eens een fantastisch appartement.'

Simon en Hilde Plugge: 'Het is ongelooflijk snel gegaan.'

ARENDA OOMEN

Woonzorg Nederland verhuurt in De Leytuin 65 appartementen met vijf verschillende woningtypen, maar allemaal afgestemd op zelfstandig wonende senioren. Beneden is een gezamenlijke ruimte met een terras. Daar organiseren bewoners inmiddels elke dag wel een activiteit.

Seniorenmakelaars in Haaglanden

'Stress rond verhuizing weghalen'

Verhuizen is altijd ingrijpend, maar zeker voor ouderen die een huis achterlaten waar ze lang woonden en waar de kinderen groot werden. Ze zien op tegen wat er allemaal bij komt kijken. Toch is het vaak de beste keuze, zeker als traplopen lastig wordt en je moeite krijgt een groot huis met tuin bij te houden. De seniorenmakelaar haalt de stress weg en begeleidt ouderen binnen de sociale huursector naar een passende woning. Voorwaarde is wel dat ze een eengezinswoning van minimaal 65 m² achterlaten of een andere sociale huurwoning van zeker 80 m². Dat geeft voorrang op de wachtlijst.

Rebecca Brekelmans is seniorenmakelaar bij Sociale Verhuurders Haaglanden. 'Wij nemen de mensen mee op hun zoektocht. Het begint met een eerste verkenning van de mogelijkheden: Waar zou u willen wonen? In dezelfde wijk of liever dichtbij familie? Hoe mobiel bent u? Wilt u graag winkels in de buurt? We vullen samen een zoekprofiel in op de website Woonnet Haaglanden. Ik blijf contact houden tot er een woning wordt gevonden. Dat is vaak best ingewikkeld, maar de seniorenmakelaars hebben een breed netwerk bij de corporaties en gemeenten. Vroeg of laat komt er een woning in beeld die aan de wensen voldoet.'

Elk jaar helpen de seniorenmakelaars in de hele regio samen zo'n 350 ouderen aan een nieuwe woning en komt er ruimte vrij voor even-

Rebecca Brekelmans: 'Vroeg of laat komt er een woning in beeld.'

ARENDA OOMEN

veel gezinnen. 'Als alles rond de verhuizing achter de rug is, zijn de mensen altijd blij met hun nieuwe woning. Dit had ik veel eerder moeten doen, hoor je vaak.'

Meer informatie?
woonnet-haaglanden.nl

Technologie voor Thuis

Technische hulp in huis

Nieuwe technologie kan ouderen helpen prettig en veilig te wonen. Een mooi voorbeeld is de heupairbag voor ouderen die groot risico lopen te vallen. Hij is eenvoudig te dragen rond het middel. Raak je uit balans, dan opent de airbag zich razendsnel en voorkomt botbreuken. Zo zijn er meer slimme apparaten, zoals een 'spraakassistent' die vragen beantwoordt, opbel-opdrachten uitvoert en helpt bij het dagritme. Ze maken dat ouderen met meer comfort thuis kunnen blijven wonen en dat mantelzorgers er meer gerust op kunnen zijn dat alles goed gaat.

Wie wil weten welke hulpmiddelen in de eigen situatie passend zijn, kan de digitale Technologie voor Thuis Verkenner invullen. Verspreid over de stad zijn er ook zes informatie- en uitleenpunten om de hulpmiddelen uit te proberen of eventueel te lenen om thuis te testen. In Escamp is aan de Steenhouwersgarde 15E een woning ingericht met de nieuwste technologie voor thuis. Deze IZI-ervaarwoning is elke vrijdag te bezoeken van 10.00 tot 11.30 uur. Experts geven een rondleiding.

Voor aanpassingen in huis kan een beroep worden gedaan op de Wmo, zoals een traplift of het overbruggen van drempels. Bij elke aanvraag wordt individueel bekeken of er sprake is van een beperking en (medische) noodzaak. Veel Technologie voor Thuis-apparaten zijn niet specifiek bedoeld als hulp bij een beperking. Een spraakassistent of

Nieuwe technologie kan ouderen helpen prettig en veilig te wonen.

FRANK JANSSEN

videodeurbel valt dan ook altijd buiten de Wmo. Soms vergoedt de zorgverzekeraar wel een deel van de kosten zoals bij een persoonlijk alarm in geval van nood. Wilt u weten wat er onder de Wmo valt? Ga dan naar een Servicepunt XL in de buurt.

Meer informatie?
technologievoorthuis.nl

Den Haag aardgasvrij? Goed plan zegt meerderheid Hagenaars

Warmte moet betaalbaar blijven

Den Haag gaat over op schone warmte. Twee derde van de bewoners is het daar mee eens, maar wel onder voorwaarden. Een minderheid (17 procent) zou liever vasthouden aan aardgas. Dit en veel meer blijkt uit een stadsbrede raadpleging.

De gemeente wil weten hoe bewoners denken over het aardgasvrij maken van de stad. Dat is van belang om rekening mee te houden bij de uitwerking van het warmteprogramma. Hierin staat hoe en op welke termijn de overgang naar schone warmtebronnen wordt gemaakt. De nadruk ligt op wijken waar hier al voor 2035 mee gestart wordt. Het warmteprogramma wordt in 2026 definitief vastgesteld.

Onderzoeksbureau Populytics heeft in opdracht van de gemeente afgelopen november een raadpleging gehouden over de warmtetransitie. Willekeurig gekozen huishoudens kregen per brief een uitnodiging om mee te doen. Ook werden oproepen geplaatst op sociale media en in wijkcentra en bibliotheken werden bezoekers persoonlijk uitgenodigd om deel te nemen. Uiteindelijk hebben ruim 2.100 Hagenaars hun opvattingen, wensen en zorgen gedeeld.

Steun lage inkomens

Twee derde (66 procent) van de Hagenaars is het 'eens of helemaal eens' met de beslissing te stoppen met aardgas. Maar dit moet wel aan een aantal voorwaarden voldoen. Deelnemers maken zich zorgen over de energienota en vinden het belangrijk dat de lasten eerlijk worden verdeeld. De warmtetransitie moet daarom voor zo laag mogelijke kosten worden uitgevoerd. Verder moet er voor de lage inkomens financiële steun en begeleiding zijn om de omschakeling

Den Haag in vogelvlucht. In 2026 moet het warmteprogramma voor de hele stad klaar zijn.

JURRIAN BROBBEL

Den Haag aardgasvrij

Den Haag gaat van het gas af. Dat betekent dat we straks alleen nog maar schone energie gebruiken voor de verwarming van gebouwen, het water uit de kraan en het koken. Nu gebruiken we nog vooral aardgas. De gemeente heeft van het Rijk de regie gekregen in de energietransitie. Dit betekent dat de gemeente de overgang naar schone energie in goede banen leidt. De gemeente doet dat door te zorgen voor schone energiebronnen. Ook helpt de gemeente mensen bij de overstap naar elektrisch koken en duurzaam verwarmen met subsidies, kortingsacties en gratis advies.

 Meer informatie?
duurzamestad.denhaag.nl/
[denhaag-klimaatneutraal](https://denhaag-klimaatneutraal.nl/)

te kunnen maken. Maar ook woningeigenaren die zelf hun huis verduurzamen verdienen ondersteuning.

Een meerderheid vindt een betaalbare oplossing belangrijker dan de vrijheid om zelf een oplossing te kunnen kiezen. Dit speelt bij de aanleg van warmtenetten. In delen van de stad is dit de goedkoopste oplossing. Maar als veel bewoners in een warmtenetbuurt kiezen voor een eigen oplossing zoals een warmtepomp, dan stijgen bij hun burens de kosten voor een aansluiting op het warmtenet. Maar als veel bewoners in een straat kiezen voor een warmtepomp, dan stijgen bij hun burens de kosten voor een warmtenetaansluiting. Bovendien gebruiken warmtepompen veel elektriciteit van het overbelaste stroomnet. Uit de raadpleging blijkt dat Hagenaars beperking van de keuzevrijheid acceptabel vinden

als daarmee de kosten voor de samenleving beheersbaar blijven.

In een keer goed

De meeste Hagenaars vinden zorgvuldigheid belangrijker dan snelheid. De gemeente mag de tijd nemen om tot een goede, betaalbare en ook definitieve oplossing te komen. Beter dan een tussenoplossing of het risico nemen op verkeerde beslissingen. Huurders willen overigens veel vaker dat er juist wel haast wordt gemaakt. Dat is begrijpelijk, zeker als je een slecht geïsoleerde woning huurt met een hoge energienota. Opvallend is ook dat de groep Hagenaars die geen warmtetransitie wil, wel graag wil blijven meedenken en meepraten over de plannen. Het volledige rapport van de inwonersraadpleging staat op denhaag.nl/watvind jij.

Hulp bij hoge energiekosten

■ Maakt u zich zorgen over hoge energiekosten? U kunt hulp krijgen om uw koop- of huurwoning te verwarmen en toch kosten te besparen. Ook is er hulp voor ondernemers en studenten. Denk aan subsidies, (gratis) acties en diverse mogelijkheden om advies te krijgen. Op de website van de gemeente vindt u alle informatie.

 Meer informatie?
denhaag.nl/energie

Bespaar energie met de Direct Bespaaractie

We komen gratis energiebesparende maatregelen installeren bij iedereen met een koop- of huurwoning. Kleine maatregelen zoals ledverlichting en tochtstrips hebben veel effect op het energieverbruik. Het afgelopen kwartaal deden meer dan 1.500 inwoners van Den Haag mee aan deze actie! Meldt u ook aan via duurzamestad.denhaag.nl/direct-bespaaractie. STICHTING HIER KLIMAAT

Beter en zuiniger ventileren

■ Is uw woning goed geïsoleerd? Zijn alle naden en kieren gedicht en heeft u geen last (meer) van kou? Dan bent u goed bezig met energie besparen! Maar vergeet u niet te ventileren? Dat is belangrijk voor uw gezondheid. In een goed geventileerd huis heeft u minder last van schimmel, is de lucht schoner en heeft u minder warmteverlies, kou en tocht. Zet bijvoorbeeld een raam open. Ook zijn er ventilatieroosters die u open en dicht kunt doen. U kunt

ook uw bestaande ventilatiesysteem energiezuiniger maken. U kunt bijvoorbeeld uw ventilatieroosters vervangen door ventilatieroosters die minder lucht binnenlaten als het harder waait. Of gebruik een systeem dat de frisse lucht opwarmt met de warmte uit de afgevoerde lucht (warmteterugwinning).

 Meer informatie?
milieucentraal.nl/energie-besparen/ventilatie

Klimaatfonds subsidie voor besparing CO2

Maranathakerk slaat stroom op

Als eerste kerkgebouw in Den Haag wordt de Maranathakerk zelfvoorzienend voor elektriciteit en warmte. Wat is daar allemaal voor nodig? Vier warmtepompen, 76 zonnepanelen, een ondergronds buffervat én revolutionaire zeezoutbatterijen.

De energienota olopend tot 10.000 euro drukte zwaar op de jaarrekening van de Maranathakerk in Duinoord. Hoog tijd om te verduurzamen. 'In de herfst waaiden er blaadjes door de glas-in-loodramen naar binnen,' vertelt kerkrentmeester Carolien Gijsbers om de noodzaak te illustreren.

Ouderling Henk Teutscher heeft als bouwkundige een schat aan ervaring met ingewikkelde technische installaties. Hij zette al zijn kennis en contacten in om tot een haalbaar en betaalbaar plan te komen. De gerestaureerde glas-in-loodramen werden van HR++-glas voorzien. Maar de dikke eensteensmuren en houten dakconstructie isoleren, dat bleek niet te doen. Hoe dan ook blijft er 's winters veel warmte nodig om de kerk op temperatuur te krijgen.

Zonnestroom

'We hebben de gasgestookte cv-ketels vervangen door vier geschakelde warmtepompen die achter de kerk staan,' zegt Teutscher. 'Ze krijgen elektriciteit van 76 zonnepanelen. Om op bewolkte dagen en in de avond voldoende warmte in voorraad te hebben, is een buffervat ingegraven van 4.000 liter. We gebruiken de stroom overdag om het water op 55 graden te houden, daarmee kan de kerk 's avonds worden verwarmd.'

Het meest spectaculaire onderdeel van de nieuwe installatie zijn de zeezoutbatterijen. Binnenkort worden ze geïn-

Henk Teutscher en Carolien Gijsbers: 'We willen een inspiratie zijn voor andere monumentale panden in Den Haag'.

HENRIËTTE GUEST

Groene kerk

In 2020 is besloten om de Maranathakerk volledig zelfvoorzienend te maken. De kerk is aangesloten bij de beweging van groene kerken. Zorgvuldig omgaan met de schepping en de aarde leefbaar achterlaten voor volgende generaties vraagt om actie. De daad bij het woord voegen, binnen en buiten de kerk. Groene kerken organiseren duurzaamheidsactiviteiten voor de buurt en in de hele stad.

Groene kerken is een initiatief van Kerk in Actie en Maatschappij van Welstand. Kijk voor meer inspiratie en informatie op de website.

 [Meer informatie?
groenekerken.nl](https://www.groenekerken.nl)

stalleerd. Het is een Nederlandse vinding die nog volop in ontwikkeling is. De leverancier gebruikt de kerk om het systeem te monitoren, in samenwerking met TU Delft. Techneut Teutscher is enthousiast: 'Zeezout is in overvloed beschikbaar en eindeloos te hergebruiken. De resultaten van pilots in Nederland en Israël zijn veelbelovend. Het is een duurzaam alternatief voor lithiumbatterijen. We kijken bij alle onderdelen van de nieuwe installatie welke grondstoffen worden gebruikt en of er ergens in de keten sprake is van milieuschade of uitbuiting. Dat is bij lithium overduidelijk het geval. Daarom werken we ook alleen met leveranciers die dezelfde principes onderschrijven.'

Haags Klimaatfonds

Carolien Gijsbers vertelt hoe de investeringen van in totaal ruim 300.000 euro

zijn gefinancierd: 'Als eigenaar van het gebouw heeft de koepel van protestantse kerken in Den Haag een deel van de kosten voor zijn rekening genomen. Verder kregen we flinke subsidies van de rijksoverheid en van het Klimaatfonds Den Haag op basis van de hoeveelheid CO2 die wordt bespaard. We zijn ook dankbaar voor een groot legaat dat kon worden ingezet. Uiteindelijk heeft de kerk geen lening hoeven af te sluiten. Alle financiële bijdragen bij elkaar dekken volledig de investeringen. Als zelfs een ingewikkeld gebouw als dit klimaatneutraal kan worden, dan moet dat bij andere monumentale panden in Den Haag ook lukken. We laten graag zien hoe het hier is aangepakt.'

 [Meer informatie?
maranathakerkdenhaag.nl](https://www.maranathakerkdenhaag.nl)

Het Klimaatfonds: geld voor uw energieproject

■ Wilt u samen met uw VvE het gebouw isoleren? Komen er zonnepanelen op de kantine van uw vereniging, stapt u als zorginstelling over op warmtepompen of gaat u als gebedshuis energie opslaan? Als uw project CO2-uitstoot vermindert, helpt het Klimaatfonds Den Haag u met geld en advies. Zo bespaart u op energiekosten en is er minder CO2-uitstoot in de stad. Samen maken we Den Haag klimaatneutraal!

Enkele voorwaarden zijn:

- Voor stichtingen en verenigingen in Den Haag.
- De terugverdientijd is meer dan 5 jaar.
- Besparing van minimaal 100 ton CO2 binnen 10 jaar.
- Vergoeding is minimaal € 2.500 en maximaal € 75.000 per jaar.

 [Meer informatie?
klimaatfondsdenhaag.nl](https://www.klimaatfondsdenhaag.nl)

De duurzaamste moskee van Den Haag

De Moskee Annour is ook met steun van het Klimaatfonds verduurzaamd. Het gebouw heeft nu honderd zonnepanelen, twee warmtepompen, ledverlichting, radiatorventilatoren en vloerverwarming. Bestuurslid Kacem Ziani nam het initiatief: 'Mijn tip voor anderen: twijfel niet en begin gewoon!'

HENRIËTTE GUEST

Subsidies voor instellingen

■ Er zijn diverse subsidies en gunstige leningen voor duurzame maatregelen voor culturele instellingen, zorginstellingen, gebedshuizen, buurthuizen en sportverenigingen. De gemeente, de provincie en de overheid bieden financiering en hulp. Doe een energiescan en vraag hulp bij het aanvragen van subsidie.

 [Meer informatie?
duurzamestad.denhaag.nl/
instelling](https://www.duurzamestad.denhaag.nl/instelling)

Aanleg fietspad onder de Trekvlietbrug

In maart zijn de werkzaamheden voor het fietspad onder de Trekvlietbrug begonnen. Daarvoor is de Mercuriusweg (S100) van 11 tot 14 april tijdelijk afgesloten voor autoverkeer. Volg de borden langs de weg voor de omleidingsroutes. Fietsers en voetgangers kunnen er wel langs, maar moeten rekening houden met extra reistijd.

■ Het nieuwe fietspad is onderdeel van de Sterfietsroute, het Trekvliettrace, dat de binnenstad van Den Haag verbindt met de Binckhorst, Ypenburg en Pijnacker-Nootdorp. Fietsers kunnen straks sneller en veiliger richting het centrum fietsen zonder de Mercuriusweg over te steken. Dit maakt de route niet alleen veiliger en sneller voor fietsers, maar ook gemakkelijker voor voetgangers. De aanleg van het fietspad draagt ook bij aan de bereikbaarheid van het Waterfrontpark in de Binckhorst.

Impressie van de het fietspad onder de Trekvlietbrug.

GEMEENTE DEN HAAG

De werkzaamheden duren tot maart 2026. Gedurende deze tijd zijn er op verschillende momenten afsluitingen en verkeersomleidingen. In de zomer is er een

negendaagse afsluiting. Dan vaart er een pontje voor voetgangers en fietsers. Er wordt ook gewerkt aan een nieuwe fiets- en wandelbrug over de Trekvliet.

Meer weten over dit mooie project en de werkzaamheden en omleidingen?
denhaag.nl/onderdoorgangtrekvlietbrug

Nieuw asfalt Vaillantlaan en Vaillantplein

De gemeente vernieuwt het asfalt van de Vaillantlaan, tussen de Lijnbaan en het Paletplein inclusief het Vaillantplein. Dat is nodig omdat het asfalt oud en versleten is.

■ Tijdens deze werkzaamheden wordt het Vaillantplein en een gedeelte van de Vaillantlaan afgesloten voor verkeer. Ook de installaties van de verkeerslichten op de Vaillantlaan bij de Van Ostadestraat en de Verspronckstraat zijn aan vervanging toe. De gemeente vervangt deze installaties om uitval en storingen te voorkomen.

De werkzaamheden zijn in de periode van 14 april tot en met 23 mei 2025. Tussen maandag 5 mei en vrijdag 23 mei 2025 wordt de Vaillantlaan tussen de Lijnbaan en het Paletplein, inclusief het Vaillantplein, volledig afgesloten. Woningen en bedrijven blijven te voet bereikbaar.

Meer informatie?
bereikbarestad.denhaag.nl

Denk mee over ov

Denk mee over hoe het openbaar vervoer in 2026 eruit moet zien. Elk jaar maken vervoerders HTM en EBS plannen voor de dienstregeling van het volgende jaar.

■ Binnenkort worden de plannen besproken in de commissie leefomgeving. Deze plannen bepalen bijvoorbeeld hoe vaak bussen en trams rijden en welke routes ze volgen. De gemeente wil graag de mening van haar inwoners meenemen in dit proces, zodat het openbaar vervoer beter aansluit op de wensen van bewoners. De

gemeente vraagt u daarom mee te denken. De gemeente verzamelt inbreng van bewoners en stuurt deze door naar de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH). De MDRH is een samenwerking tussen 21 gemeenten die zich bezig houdt met het regionaal verkeer. De MRDH bekijkt de plannen en stemt ze af met gemeenten, zoals Den Haag.

U kunt uw mening geven door voor 10 april 2025 een e-mail te sturen naar openbaarvervoer@denhaag.nl.

Nieuwe fietsenstallingen

Als je gemakkelijk en dicht bij de bestemming je fiets kunt parkeren stap je eerder op de fiets. De gemeente werkt de komende jaren aan meer en goede fietsparkeerplekken.

■ Alle openbare fietsenstallingen in Den Haag zijn gratis (eerste 24 uur) en bewaakt. Er komen vier nieuwe fietsenstallingen:

■ Op 22 maart gaat de KJ-stalling bij het Centraal Station weer deels open. Er is plek voor 1.650 fietsen. Ook staan er deelfietsen en OV-fietsen.

Meer ruimte om fietsen te parkeren

■ Wist u dat de fietsenstalling onder Amare ook een openbare en bewaakte stalling is? Bij een bezoek aan het centrum kunt u hier uw fiets veilig stallen.

■ Precies op tijd, met de lente en zomer op komst openen in april twee nieuwe fietsenstallingen op Scheveningen; op de hoek van de

Geveer Deynootweg met Zeekant en op de Noord-Boulevard, tegenover het Carlton Beach Hotel. Deze modern stallingen bieden ruimte voor elk formaat fiets en zijn uitgerust met kluisjes, deelfietsen en strandrolstoelen.

Meer informatie?
denhaag.nl/fietsenstallingen

Werkzaamheden Wippolderlaan

■ In het weekend van 28 tot 31 maart 2025 werkt de provincie aan de N211 Wippolderlaan. Houd rekening met extra drukte. De provincie verbreedt de N211 Wippolderlaan met twee extra rijstroken en er komen betere kruisingen zodat het verkeer beter kan doorstromen.

Verkeerslichten vervangen

■ Van 24 maart tot 9 april werkt de gemeente bij de kruising Groot Hertoginnelaan – Carnegieplein. De verkeerslichten en de installatie die daarbij hoort zijn verouderd en worden vervangen. Een rijbaan wordt tijdens de werkzaamheden afgesloten. U kunt wel langs het werk rijden maar moet rekening houden met een langere reistijd. Meer informatie over dit werk vindt u op bereikbarestad.denhaag.nl.

Fiets- en voetgangersbrug over de Trekvliet

■ De gemeente plaatst een fiets- en voetgangersbrug over de Trekvliet en verbetert het Trekvlietplein tot aan de Binckhorstlaan voor fietsers en voetgangers. Door deze fiets- en wandelverbinding van Laak naar de Binckhorst te maken worden de wijken en de omliggende stations beter bereikbaar. De verbinding is onderdeel van de sterfietsroute Verlengde Velostrada. In april organiseert de gemeente een bijeenkomst voor omwonenden.

Blijf op de hoogte via denhaag.nl/fietsbrugtrekvliet.

Actueel

■ tot juli 2025: riool vervangen tussen de Muurbloemweg en de De Savonin Lohmanlaan
■ Waldorpstraat tijdelijk dicht voor bouw 4 woontorens (Waldorp Four)

Meer informatie?
bereikbarestad.denhaag.nl

Links: Een mandenmaker uit Oost-Europa. Rechts: Roland Farkas, kunstenaar uit Den Haag, die met zijn beelden stereotypen over Roma wil doorbreken.

PETER VAN BEEK

‘Eens waren we vogels’ is een initiatief van actrice en theatermaker Carla Hardy. Het is een multidisciplinair project, waarvan de fototentoonstelling vanaf 10 april tot 2 mei te zien is in het Atrium van het stadhuis. De tentoonstelling is ook te zien in de bibliotheek Ypenburg van 11 tot 27 april en bibliotheek Waldeck van 28 april tot 18 mei.

Eens waren we vogels

Verder bezoekt u tijdens ‘Eens waren we vogels’ muziektheatervoorstellingen, een minimuseum met onder andere podcasts over de geschiedenis en rijke cultuur van Sinti en Roma en een kunstinstallatie van geborduurde kussens, gemaakt door buurtbewoners van het Zeeheldenkwartier.

De primeur van ‘Eens waren we vogels’ vond plaats in Amsterdam, daarna volgde Deventer. Den Haag wordt nu toegevoegd aan dit rijtje. Hoe is het project eigenlijk ontstaan?

Hardy: ‘Tien jaar geleden kwam ik, na het spelen van een voorstelling over de Duits-Joodse gemeenschap in Amsterdam, toevallig terecht in het Roma en Sinti-museum in Heidelberg (Duitsland). Ik werd getroffen door hun ‘vergeten holocaust’ en sloeg aan het lezen. Vanaf toen liet het onderwerp me niet meer los.’

Nieuwsgierig naar de ander

Naast haar interesse in het verleden is de manier waarop mensen vandaag de dag met elkaar omgaan voor Hardy een trigger voor het

Wist u dat...

- Veel Roma vanuit Duitsland en Oost-Europa in de negentiende en twintigste eeuw naar Nederland kwamen?
- Sinti al in het begin van de vijftiende eeuw naar Nederland kwamen?
- Sinti en Roma oorspronkelijk uit Noordwest-India komen?
- Roma sinds 1971 een eigen vlag en volkslied hebben?
- Het 8 april internationale Romadag is?

project. ‘Mensen zijn met zichzelf bezig en niet nieuwsgierig naar ‘de ander’. Onbekend maakt onbemind en er ontstaat een ongegronde angst. Omgekeerd geldt dat Roma en Sinti wantrouwend en bang zijn. Terecht, maar het wordt tijd dat ze zichzelf meer laten zien. Ik wil het gesprek op gang brengen over beeldvorming. Je zou kunnen zeggen dat Roma en Sinti de ultieme vluchtelingen zijn. Het ‘onderweg zijn’ is een deel van hun cultuur geworden. Dit van oorsprong nomadische volk is al minstens duizend jaar op drift. Het zijn mensen die zich continu aanpassen aan hun omgeving.’

Een gedicht van Paco Suarez inspireerde Hardy tot de naam Eens waren we vogels. Volgens een eeuwenoude mythe waren Roma en Sinti ooit vogels. Ze kunnen weliswaar niet meer vliegen, maar hun ziel is nog altijd die van een vogel.

Fototentoonstelling

Peter van Beek in het Atrium

Hardy kwam in aanraking met Peter van Beek, een Haagse foto-

graaf, die vijftien jaar lang rondtrok in Oost-Europa. Hij maakte het fotoboek ‘The Good, The Bad and The Roma’ over het leven van de grootste minderheidsgroep in Europa: Roma en Sinti.

Hardy: ‘Een prachtige fotoserie, die zeker één kant van de werkelijkheid laat zien!’ Ze vroeg Peter daarom voor ‘Eens waren we vogels’ een nieuwe serie portretten te maken. Dat zijn atypische, kleurrijke portretten geworden van de moderne Nederlandse Roma en Sinti, die geplaatst naast stereotypische foto’s van Roma en Sinti moeten aanzetten tot nadenken. Andere gezichten, nieuwe verhalen en het doorbreken van stereotypen rondom de gemeenschap.

Muziektheater

Tijdens ‘Eens waren we vogels’ spelen er ook twee theatervoorstellingen. De eerste voorstelling, ‘Een rugzak vol wantrouwen’, maakte Carla samen met Lalla Weis, Cillia Mies en het Roma Heina Miranda trio. Het is een vertelling over de oudere generatie Sinti en hoe de geschiedenis haar sporen

heeft nagelaten bij deze groep. Het gaat over trauma’s en hoe die worden doorgegeven. Deze was al op verschillende plekken in Nederland te zien en speelt op donderdag 15 mei in Theater de Regentes.

De tweede voorstelling, ‘Romani-stan’, gaat over de zoektocht naar de identiteit van de jongere generatie Roma en gaat 4 mei in première in Theater Merlijn in Den Haag. Hardy maakte de voorstelling samen met Roland Farkas, Jan van Elst en Giovanni Brand. Is het lot van Roma en Sinti te keren met behoud van cultuur en tradities? Tot slot organiseert theaterschool Rabarber voor kinderen een maakweek waarin zij zelf medemakers van een voorstelling zijn. Dit keer staat die in het teken van pestgedrag, uitsluiting, racisme en inclusie. Onderwerpen waar veel Roma en Sinti mee te maken hebben. Het resultaat wordt getoond tijdens het project. ‘Eens waren we vogels’ vindt tussen donderdag 10 april en vrijdag 30 mei plaats.

 Meer informatie?
oncowerebirds.nl

Wat vinden de fracties van... afval?

Iedere maand kunnen inwoners via social media kiezen over welk onderwerp ze de standpunten van de verschillende fracties willen lezen. Deze maand kreeg het onderwerp Afval de meeste stemmen. De Partij voor de Dieren, Haagse Stadspartij en Forum voor Democratie geven hierover hun mening. Wilt u meestemmen over wat het volgende onderwerp moet worden? Volg dan de Haagse gemeenteraad op X of Instagram: @Gemeenteraad070.

De gemeente Den Haag werkt dagelijks aan een schone stad. Ze plaatsen afvalbakken, organiseren opruimacties en geven voorlichting. Bewoners kunnen afvalknijpers aanvragen en meehelpen met opruimen. Samen zorgen ze voor minder zwerfafval en een schonere leefomgeving. Op 10 april wordt hierover gesproken in de commissie Leefomgeving van de Haagse gemeenteraad.

Medewerkers van de gemeente zorgen ervoor dat op het Noordeinde alle rommel bij elkaar wordt geveegd en geblazen. ARENDA OOMEN

Minder plastic, meer bakken

De Partij voor de Dieren vindt het voorkomen van afval net zo belangrijk als het opruimen van afval op straat. Plastic verpakkingen en ander afval zijn slecht voor de natuur en zorgen voor een onprettige leefomgeving. Dieren kunnen erin verstrikt raken, stikken of overlijden aan plastic in hun maag. Het terugdringen van afval, meer prullenbakken op afvalhotspots en het verbeteren van het statiegeldsysteem kunnen bijdragen aan een schonere stad voor mens en dier. Daar zetten wij op in!

Ruim het op!

De Haagse Stadspartij ziet de afvalproblematiek steeds verder uit de hand lopen. Daarom pleit de HSP voor onmiddellijk en structureel meer geld, zodat afval vaker wordt opgehaald. Daarnaast moeten er dringend meer afvalbakken komen, met name ondergrondse afvalcontainers die regelmatig worden geleegd. Tot nu toe richt de gemeente zich echter alleen op voorlichting over het niet achterlaten van afval op straat. Maar als alle afvalbakken vol zitten, geef je mensen geen andere keuze.

Afvalprobleem is cultuurprobleem

In sommige Haagse wijken zie je door de troep de stoep niet meer. Keer op keer komt de gemeente met nieuwe plannen om dit probleem te verzachten. De echte oorzaak blijkt echter onbenoemd. In Azië en Afrika is het normaal om afval op straat te gooien, sommige culturen verbieden zelfs het gebruik van een prullenbak. De gevolgen hiervan zien we terug in ons straatbeeld: zwerfvuil, ratten en meeuwen. FVD wil de Haagse straten weer schoonmaken en weet wat daarvoor nodig is: remigratie.

Raad aan het woord

Richard de Mos, Hart voor Den Haag

Het anti-auto college is voornemens om een herinrichting in de Schilderswijk uit te laten voeren. Hierbij wordt een

belangrijke weg, op het kruispunt waar de Vaillantlaan, Hoefkade en de Wouwermanstraat samenkomen, eenrichtingsverkeer voor auto's. Hierdoor kun je deze straat vanaf de Vaillantlaan en Hoefkade niet meer inrijden. Hart voor Den Haag vindt dit een slecht idee. Het college moet stoppen met anti-autobeleid en met het onbereikbaar maken van de Schilderswijk en Transvaal!

Caroline Peeck, VVD

De Haagse VVD wil dat de gemeente beter gaat communiceren richting bewoners. De communicatie

gaat onder andere mis richting bewoners die wonen in de buurten rond het Haga-complex. Sommigen juichen het toe, anderen zijn bezorgd over veiligheid en leefbaarheid. De gemeente moet deze zorgen serieus nemen, afspraken nakomen en duidelijk communiceren. Bewoners verdienen transparantie en inspraak. Echte betrokkenheid betekent luisteren én handelen. Daar blijf ik me voor inzetten!

Samir Ahraui, PvdA

Er waait een gure rechtse wind door de politiek, maar in Den Haag vechten wij keihard terug. Ik wil een stad waar

iedereen meedoet en niet tegenover elkaar wordt geplaatst. Waar betaalbaar en duurzaam wonen geen luxe is, maar een recht. Waar bestaanszekerheid vooropstaat en solidariteit de norm is. Dat vraagt om duidelijke keuzes en de wil om ze te maken. Het gaat niet vanzelf, maar samen. Door te strijden, te luisteren en voor elkaar op te komen, houden we Den Haag de stad van ons allemaal.

Stad in de raad

“ Er zullen, naast de zandvlo, nog meer kleine dieren komen, met namen als de blauwe zeespringstaart of de strandoproller. ”

Inspreker K. Kroone in de vergadering van de commissie Leefomgeving van 20 februari. Onderwerp: Debat over het Strand

Kort

Prijsvraag over 80 jaar bevrijding

Hoe zou jij je voelen en wat zou je doen als je de bevrijding zou meemaken? Die vraag krijgen alle Haagse schoolkinderen uit groep 8 voorgelegd. De prijsvraag wordt uitgeschreven door de Haagse gemeenteraad in aanloop naar de herdenking van 80 jaar bevrijding in mei. De winnaar van de prijsvraag wordt met de klas uitgenodigd de herdenking van de bevrijding van Den Haag op 8 mei bij te wonen.

Informatie

Wilt u spreken in de raad?

Iedereen kan spreken tijdens raads- en commissievergaderingen over onderwerpen die op de agenda staan. Dit heet 'Stad in de raad'. Voor inlichtingen hierover of om u aan te melden, kunt u terecht bij de griffie: telefoon (070) 353 31 31 of e-mail griffie@denhaag.nl.

Informatie over de raad

Informatie over de raad, de volledige agenda's, besluiten en verslagen van de raad en commissies vindt u op denhaag.nl/gemeenteraad. De stukken zijn ook in te zien bij het Den Haag Informatiecentrum (Stadhuis, Spui 70).

Een vergadering volgen

Kijk op denhaag.nl/ uitzendingenraad voor een live uitzending van de commissie- of raadsvergaderingen. Raadsvergaderingen zijn ook live te zien op Den Haag TV (Ziggo kanaal 40)

Adres gemeenteraad

Postbus 19157
2500 CD Den Haag
E-mail: raad@denhaag.nl

Raadsvergaderingen

Donderdag 3 april
Raadzaal, Spui 70 (stadhuis)
13.30 uur

Donderdag 8 mei

Raadzaal, Spui 70 (stadhuis)
13.30 uur

Meer informatie?
denhaag.nl/gemeenteraad

De fracties in de gemeenteraad zijn verantwoordelijk voor de inhoud van deze pagina.

Winnaars scholencompetitie schrijven jaarlang over grote onderwerpen

Nieuwe Jonge Stadsdichters

Sinds een paar jaar kent Den Haag een Jonge Stadsdichter en dit jaar zijn het er zelfs twee! Anu Soerjoesing (16) en Govert van de Velde (13) kwamen namens hun stadsdeel uit in een poëziewedstrijd voor scholen.

Voorbereid door workshops van Huis van Gedichten stuurden de deelnemende scholen elk een vertegenwoordiger naar de wedstrijd. De twee winnaars zijn een jaarlang Jonge Stadsdichter van Den Haag.

'Ik ben opgegroeid met kunst, mijn opa was in Suriname activist en kunstenaar,' vertelt Anu. 'Hij is helaas jong overleden, maar ik heb veel van zijn kunstwerken gezien en wilde altijd al zoals hij zijn. Laatst kwam ik erachter dat hij ook gedichten schreef! Ik ontdekte pas dat ik schrijven leuk vond toen we voor school gedichten moesten analyseren en dat presenteren. Uiteindelijk ging ik zelf gedachten op papier zetten.' Ook Govert schreef vroeger niet veel. 'Weleens over evenementen of gebeurtenissen, en toen mijn opa overleed heb ik een gedicht voorgelezen. Ik vond schrijfp opdrachten op school leuk, maar één keer kreeg ik een minutenlange lachbui in de klas. Mijn docent was boos. Om het goed te maken heb ik in vijf minuten een gedicht geschreven. Ik wist toen nog niet dat die opdracht voor de wedstrijd van de Jonge Stadsdichter was.'

Anu en Govert krijgen coaching van dichter Diann van Faassen. 'Het is heel leuk hoe zij praat over gedichten,' vindt Anu. 'Zij geeft ons inspiratie om bijvoorbeeld na te denken over Internationale Vrouwendag.' Op die dag presenteerden de Jonge Stadsdichters voor het eerst eigen werk. 'We beginnen altijd met een

Anu en Govert schreven deze gedichten bij de uitreiking van de Kartiniprijs.

VALERIE KUYPERS

warming-up,' zegt Govert. 'Dan zegt Diann bijvoorbeeld "taart smaakt als..." en dan moeten we vijf minuten non-stop schrijven.' 'Als we onze eerste versie laten horen geeft zij ons tips en tops en zo werk je je gedicht steeds verder uit,' zegt Anu.

In totaal schrijven de Jonge Stadsdichters dit jaar vijf gedichten. Hun volgende optreden is op Bevrijdingsdag. Ook op presentatietechnieken worden ze gecoacht. Of ze later willen blijven dichten

weten Anu en Govert nog niet. Govert wil eigenlijk ook wel als piloot de wereld zien en Anu denkt aan werk in de wereld van kunst en cultuur. 'En als ik een baan kan vinden waar ik schrijven in kan verwerken, zou ik die graag willen hebben.'

Jonge Stadsdichters is een initiatief van de gemeente, Huis van Gedichten, Centrale Bibliotheek en Literatuurmuseum/Kinderboekenmuseum.

Vrouw

Vrouw. Sluit je ogen | Adem diep in en luister naar het geluid van de kleuren van de wereld | Je voelt de stromingen in je lichaam tot in je vingertoppen | Bewust en geaard
Vrouw. Weet dat ik van je houd | De lucht herkent je | Ziet je | Omhelst je zachtjes | Je zweeft
Vrouw. Ik vergeef je | Je hebt gebeten in de appel, jouw nagels verscheuren mijn huid, snijden in mijn ziel | Maar het is niet erg | De pijn is dragelijk | Omhels mij | Neem mijn lichaam in jouw armen en knijp | Zodat ik mijn problemen vergeten kan
Vrouw. Jouw lichte stappen laten sporen achter op de wereld | Jouw woorden galmen door de grotten van onnozelheid | Ik zal je omhelzen | Jouw lichaam in mijn armen nemen en knijpen | Zodat jij jouw problemen vergeten kan
Vrouw. Je ziet mij | Jouw ogen in de zachte kleur van eucalyptus

Anu Soerjoesing

Door de ogen van een vrouw

Van kleins af aan werd het me al verteld
een leuke man vinden
kinderen krijgen
en al mijn hoop en dromen achterlaten
maar dat wilde ik niet

Ik ga doen wat ik zelf wil
mijn eigen pad maken en volgen
hoe hard het ook kan zijn
ik blijf doorgaan
Net als vuurwerk stijgt ik hoog op naar de top en laat ik mezelf horen en zien

Het maakt niet uit wat er gebeurt
ik blijf trouw aan mezelf en
mezelf alleen

Govert van de Velde

Open Dag van de Voorschool

Voorscholen in heel Den Haag zetten donderdag 3 april hun deuren open. De voorschool bereidt kinderen van 2,5 tot 4 jaar spelenderwijs voor op de basisschool. Ouders en verzorgers kunnen een voorschool in hun buurt bezoeken, vragen stellen en hun kind direct inschrijven. Meer informatie en een overzicht van de voorscholen in Den Haag vindt u op voorschooldenhaag.nl.

Draaimolen keert terug naar Kijkduin

De bekende draaimolen is terug op Kijkduin en werkt weer. Net als de eerder teruggeplaatste vuurtoren is de draaimolen een herkenbaar punt in de familiebadplaats. Tijdens de herinrichting van Kijkduin werden draaimolen en vuurtoren tijdelijk weggehaald; nu staan ze weer klaar voor een nieuw strandseizoen.

Kexin Hao nieuwe Stadstekenaar

Kunstenaar Kexin Hao volgt Babette Wagenvoort op als Stadstekenaar van Den Haag. Zij gaat dit jaar het stadsleven illustreren vanuit het perspectief van dieren, te beginnen met de zeemeeuw. Kexin Hao (1993, Beijing, China) volgde de opleiding Graphic Design aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in Den Haag.

Meer informatie?
stadstekenardenhaag.nl

Nieuw vogelrustgebied

In het Benoordenhout is een nieuw vogelrustgebied. De gemeente en de Haagse Vogelbescherming hebben aan het Else Mauwspad een gebied afgesloten waar vogels het hele jaar door ongestoord nestelen, eten zoeken en schuilen. Het gebied wordt met doornige struiken afgesloten. Hekken zijn hierdoor niet nodig. Vrijwilligers zorgen voor het onderhoud en beheer. In totaal telt Den Haag nu dertien vogelrustgebieden.

Brunch voor senioren

De Boodschappen Begeleidingsdienst (BBD) verzorgt vervoer en begeleiding voor senioren bij het doen van boodschappen. Daarnaast organiseert de BBD vele gezellige activiteiten en uitstapjes. Senioren die nog niet bekend zijn met de BBD zijn van harte uitgenodigd voor een brunch in Het Zamen aan de Esperantostraat op 5, 13 of 17 april. U wordt thuis opgehaald met een busje en weer

veilig teruggebracht en krijgt informatie over alle activiteiten van de BBD. De kosten zijn € 5 of € 2,50 met Ooievaarspas. Bel (070) 364 66 61 (op werkdagen van 9.00 tot 13.00 uur) om u op te geven of stuur een e-mail naar info@bbddenhaag.nl.

 [Meer informatie? denhaag.nl](mailto:info@bbddenhaag.nl)

Wandel mee met Duinenmars

Zaterdag 5 en zondag 6 april is de Duinenmars. U kunt op één of twee dagen meewandelen. De routes van de mars zijn dit jaar een beetje veranderd en variëren van 5 tot 40 kilometer. De voorinschrijving is geopend tot en met 4 april maar u kunt ook ter plekke een kaartje kopen. Tijdens de voorinschrijving kost deelname € 6, tijdens het evenement € 7,50.

Houders van een Ooievaarspas krijgen 50 procent korting. Wie de Duinenmars voor de eerste keer heeft uitgelopen krijgt een medaille. Bij een vijfde keer krijgt u een lustrummedaille, de tussenliggende keren een pin met daarop het aantal keren dat u heeft gelopen.

 [Meer informatie? duinenmars.nl](http://duinenmars.nl)

Wandelaars in de duinen.

ANP/HOLLANDE HOOGTE/SUZANNE VAN DE KERK

Landelijke Compostdag: Haal een gratis zak compost!

29 MRT Op zaterdag 29 maart kunnen Hagenaars een gratis zak compost ophalen bij een van de Haagse stadsboerderijen tijdens de Landelijke Compostdag. Met deze jaarlijkse actie bedankt de gemeente inwoners voor het scheiden van hun groente-, fruit-

en tuinafval (gft). U kunt tussen 10.00 en 14.00 uur één zak compost ophalen bij een van de tien stadsboerderijen. Op is op!

 [Meer informatie? hethaagsegroen.nl](http://hethaagsegroen.nl)

HAAGS GEMEENTEARCHIEF

Lezing: De oorlog dichtbij

23 APR Ellen van der Waerden vertelt in de Centrale Bibliotheek over WO2Net. Nu de ooggetuigen van de Tweede Wereldoorlog verdwijnen, worden originele bronnen over en uit deze periode steeds waardevoller voor kennis en inzicht. Verhalen uit en over de Tweede Wereldoorlog dragen bij aan historisch besef en maken de samenleving sterker. Stichting WO2Net is een kennis- en innovatiecentrum dat de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog levend wil houden. De stichting helpt mensen die over hun oorlogservaringen vertellen een zo groot mogelijk en liefst ook jong publiek te bereiken. Met

digitale technieken brengt WO2Net de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog in de huiskamer. Ellen van der Waerden vertelt u wat er kan en welke vragen en dilemma's daarin kunnen opspelen. Deze lezing is op woensdag 23 april in Podium B op de 5e etage van de Centrale Bibliotheek aan het Spui. De lezing is van 12.30 - 13.15 uur. Toegang is gratis, wel graag even aanmelden.

 [Informatie en aanmelden? haagsgemeentearchief.nl](http://haagsgemeentearchief.nl)

Kunstroute in Statenkwartier

Veertig kunstenaars in het Statenkwartier stellen hun huis open in het weekend van 12 en 13 april. Wandelend of fietsend kunt u hun werk komen bekijken. U herkent de huizen aan het KS-bord naast de voordeur. Dit jaar wordt ook de aula van de Duinoord school in de route opgenomen,

waar vijf kunstenaars hun werk presenteren. Er zijn schilders, tekenaars, fotografen, multimedia-artists, beeldhouwers, sieradenmakers en keramisten.

 [Meer informatie? kunstenaarsinhetstatenkwartier.nl](http://kunstenaarsinhetstatenkwartier.nl)

Open dag over autisme

29 MRT Over autisme bestaan nog steeds veel vooroordelen. Als meer mensen er meer over weten is er meer ruimte voor mensen met autisme om zichzelf te zijn. Op zaterdag 29 maart organiseert de Nederlandse Vereniging voor Autisme een open dag voor geïnteresseerden. U kunt binnenlopen in het gebouw van Kompasie, Laan 20, om meer te ontdekken, ook over hoe het voelt om autistisch te zijn.

 [Meer informatie? ruimtevoorautisme.nl](http://ruimtevoorautisme.nl)

Kindermuziekdag: kennismaken

5 APR Kom zaterdag 5 april in het Atrium aan het Spui naar de Haagse Kindermuziekdag. Kinderen kunnen op deze middag van 13.00 tot 17.00 uur kennismaken met alles wat met muziek te maken heeft. Zo kunnen ze instrumenten uitproberen in de instrumententuin en luisteren naar presentaties van muziekscholen en optredens van jeugdorkesten en muziekverenigingen. De toegang is gratis.

 [Meer informatie? atriumcityhall.nl](http://atriumcityhall.nl)

Kindermuziekdag in het Atrium.

SANDRA UITTENBOGAART

Denk mee over de Binckhorst

10 APR Op donderdag 10 april is de Binckmarkt XL in de Caballero Fabriek. Ga mee op expeditie door deze groeiende wijk. Ontdek de plannen voor het gebied in 2050. Praat mee over het nieuwe stadspark voor Den Haag: het Waterfrontpark. En bezoek de informatiemarkt en inspiratiesessies.

 [Meer informatie? denhaag.nl/binckmarkt](http://denhaag.nl/binckmarkt)

Een warm welkom op stadsboerderij tijdens Compostdag.

STADSBOERDERIJEN